De Levende Natuur 4 (8):200-202 (1899)

40 voluumdeelen zuiver water (gedisteleerd water of leidingwater) en op elken liter van dit mengsel 3 druppels geconcentreerd zwavelzuur. Slechts zelden behoeft deze vloeistof, wanneer er een dier of plant eenmaal in gebracht is, ververscht te worden: zij blijft in den regel waterhelder, trekt bijna geen kleuren uit en bewaart de vormen prachtig. Slechts het rood van dieren (bijv. van de vinnen van een baars) verdwijnt, en in 't algemeen verbleeken de kleuren van bladeren en bloemen. Zoogdieren en Reptilen moet men een weinig van dit vocht inspuiten; ik doe dit met een spuitje, zoowel in den mond als in de aars. Ik heb nl. bij ondervinding, dat de lederhuid onder den invloed van formaldehyd (het gas, dat in formalin opgelost is) zoo ondoordringbaar wordt, dat in de ingewanden der genoemde dieren na eenige dagen toch ontbinding begint, die de dieren doet opblazen en drijven. Opplakken op glasplaten kan bij dit vocht ook geschieden met eiwit of nog beter met vischlijm. Overigens zijn de wenken van den heer Jaspers ook hier van toepassing. Nog iets: gebruik bij formalin nooit kurken, maar zuiver sluitende stopflesschen, en smeer de stop dan even in met een zalfje, bestaande uit 20 gram gele was en 80 gram gele vaseline.

Arnhem. A. C. OUDEMANS.

Vier dagen in een Eldorado.

(Vervolg van blz. 167.)

's Avonds moeten we nog even op verkenning uit. Er valt een zachte motregen, maar langs de beek hebben wij er, dank zij 't dichte bladerdak in 't geheel geen last van.

Gegroet, gegroet weer, lieflijke plekjes; alles is nog even schoon; ja schooner geworden; nu, na een jaar stadsleven.

Ons logies, „de Plasmolensche Hof" is een stevig, vierkant huis, geheel naar 't Saksische type gebouwd. Onze zitkamer met de onbekleede, maar net gewitte muren en een heerlijk uitzicht op den spiegelenden plas ligt gelijkvloers, evenals de keuken en de gelagkamer. Daarboven zijn de slaapkamers, aardige afgetimmerde vertrekjes, die slechts een klein deel beslaan van den zolder, zoo ruim en groot, dat een stadsmensch hem voor een balzaal met pannen zoldering verslijten zou. Dalen we het trapje af, dat we gisteravond, achter elkaar als Indianen op 't oorlogspad en slechts met een blaker, voorzien van een brandende kaars hebben beklommen, slaan we dan rechtsom en openen we de deur aan 't einde der steenen gang, dan staan we opeens in den stal of liever op de overdekte deel. Ge kunt die omwandelen langs de stevige houten tralies, door welker tusschenruimten hier en daar een koebeest den kop steekt, om 't voorgeworpen voedsel te genieten. Een afzonderlijk getimmerde bergt onzen Kees, het paard, en in een los, planken omheininkje leiden een paar varkens een knorrend leven. Dat alles is daarenboven geïllustreerd door een vijftigtal kippen, snuffelend pikkend in 't stroo en aangevoerd door de vroolijk kraaiende hanen in hun bontgeveerd pak.

Ja, ge leeft hier op Saksischen trant met de huisdieren onder één dak; maar daar behoeft ge den neus niet voor op te trekken, want last hebt ge er niet van; 't is zoo 't gebruik in deze streek, die voor een ethnoloog heel wat studiestof oplevert.

Voor het huis staan een vijftal flinke linden, wier stam en takken bedekt zijn met een schors, die in de lengte regelmatig gespeten en gekruld is. Over die bastsplijting, die nauwkeurig elke taksplitsing volgt, is, meen ik, al meer in ons blad uitgeweid.

Die linden bergen heel wat mooie Sphinxrupsen, die soms onbeleefd genoeg waren, zich, wanneer we buiten aten, pardoes op 't tafelkleed te laten vallen. Dat was echter een min geschikte grond, om zich in te verpoppen en spoedig werd hun dan ook in een bakje met aarde een beteren verschaft. Uit de poppen kwamen dan in April of Mei eerstkomende mooie vlinders, Sphinx Tiliae, tevoorschijn. Wat zijn die prachtig geteekend; zwart, avondrood, koffiekleur, alles vindt je er in terug; maar vooral valt een mooi zeegroen in 't oog, waarom ik den vlinder wel „zeesphinx" heb hooren noemen.

Loopen we nu die linden onderdoor, dan staan we op den weg, die rechts naar Mook leidt ('t torentje ziet ge daarginds, en meer dichtbij dat van Middelaar) en links naar Gennip. Rechts voor u uit hebt ge de iepenlaan, die langs den plasrand, waar tusschen allerlei moerasplanten de nachtpitjesvoorraadschuren zich verheffen, naar 't logement „den Plasmolen" van V. d. Grinten voert.

Het plaatje uit de vorige aflevering vertoont u dat hoekje. Ik teekende het in onze veranda gezeten. Nu is dat nog geen erg Geldersch landschap. Maar wandel er eens heen en keer u om. Dan hebt ge voor u den spiegelenden plas, door bloeiende lisschen en trotsch geboomte omringd. Daar achter een allerschoonsten heuvelenrand, steil afdalend in de moerassen aan zijn voet, die 't water verzamelen, dat hun van de hoogten toevloeit. Hier vinden we, naast heuvel-, bosch- en heiheerlijkheid onze Hollandsche veenlandjes terug, maar rijker, maar schooner en meer ongerept.

Links naast ons logies verheft zich op dien hoogen

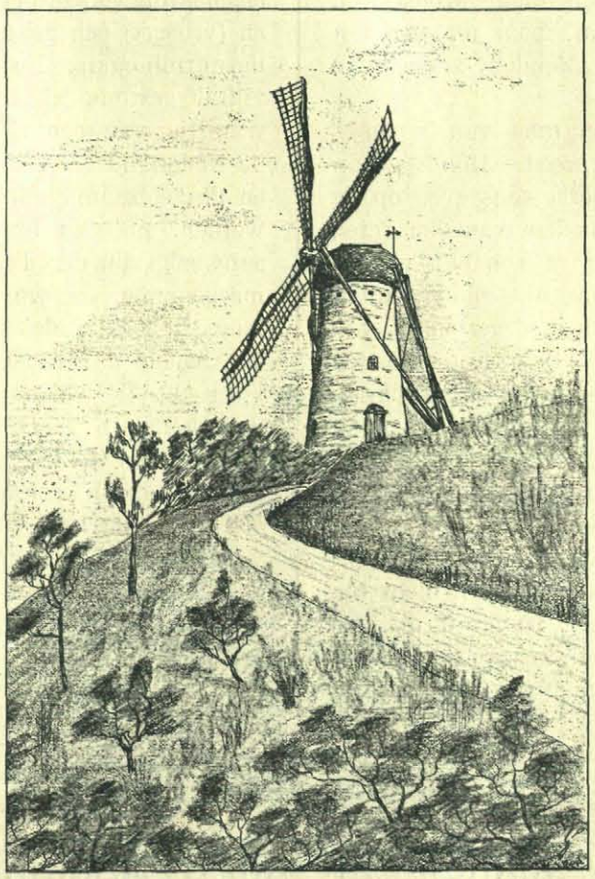
De Levende Natuur 4 (8):200-202 (1899)

top een witte molen, als een gedenkteeken, op een reusachtig voetstuk. En de gansche zeer steile afhelling is bewassen met trotsche woudreuzen. Sparren kalm en statig de spits hunner groenpiramiden als borend omhoog en beuken en eiken in honderd fantastische bochten zich wringend over 't schoon aan hun' voet.

Nemen we dezen avond nog even een kijkje langs „de beek." Deze stroomt vlak langs den rand van 't heuvelland of liever halverwege de glooiing; want staat ge naast haren oever, dan hebt ge voor uw voet een pad van een goeden meter en dan rechts eene steile diepte, terwijl aan uwe linkerhand de helling weer ver omhoog gaat.

Vooral bij de bochten en watervallen dezer beek hebt ge soms zulke prachtige natuurtafereelen, die echter zoo moeilijk door doode lijnen weer te geven zijn.

Wat lieflijk rustige avond! Murmelend kust 't water der beek hare oevers en zacht glitsen de droppen van de stammen naar omlaag op de donzen humuslaag aan hun' voet. 't Dichte bladerdak boven u hult alles in kalmen, rustigen schemer, die den heerlijk jubelenden nachtegaal aan uw oog geheel onttrekt. Zacht smelten ineen de liederen uit de verte van Roodborst en Roodstaartje. Merels fluiten ginds omhoog, uit de toppen, die de hoogste helling kronen. De Koekoek uit zijn avondtonen en Winterkoning en Vink jubelen wiegeliedjes vóór hunne nestjes stil op een takje zittend.

De ~~Plas~~molen.
(Teekening van Chr. H. C. Raad).

Langs de helling ontwaart uw oog gele spikkels in 't schemerdonker: de bloemen van bosschen ja, bosschen Gele Doovenetel (Galeobdolon luteum). Verder staan in duizend aardige groepjes de slanke witte en donker-paarse Rapunzels (Phyteumae). Zooals ge ziet, staat er het „z. z. z" uit ons aardig determineerboek volstrekt niet naast. Forsche planten van Koningsvaren, meer dan twee meter hoog, draagt de geheele helling in dicht aaneengesloten gelederen. Daaronder tiert welig de Drosera in 't veenmos, dat hoog tegen de helling in den bladgrond nog een plaats vindt, die vochtig genoeg is. De boschgrond in deze gansche streek wordt verlevendigd door 't groen van de klimop, die met zijn gestyleerd blad hier en daar een eindweegs langs de stammen zich omhoog heft. Lieve-vrouwen-bedstroo (Asperula odorata) toovert regelmatige sterretjes langs de beekoevers, met twintig min algemeene gras- en zeggesoorten, wier fraaie bochten 't water verdubbelt, den rand versierend. Zenegroen steekt zacht en zwaarmoedig af tegen 't lichtgroene jonge gras. Oxalis met gesloten bloempjes en slapende blaadjes, Anemone nemerosa, Bryonia, alles boeit er in ongerepte schoonheid uw oog.

Hier is 't eerste watervalletje. Laten we niet verder gaan; 't zou te laat en te donker worden. Zacht ruischt 't water omlaag van de gladgeslepen steenen; Klauwieren en Geelgorzen uiten hun laatsten zang. Weldra zwijgt 't grootste deel van 't gevederd orkest, maar Nachtegaal en Roodborst jubelen ons nog een „tot morgen" in 't oor, als we met een soort van lieflijk heimwee in 't hart dit heerlijk plekje verlaten.

's Nachts stormt en regent het er flink op los! Om drie uur wekt me de nachtegaal, al jubelend. Na een kwartier valt ook de merel in, geaccompagneerd door kraaiende hanen. Dan sluiten „zagers", roodborsten, grasmusschen, molenaartjes, winterkoningen en ander klein goed zich bij 't concert aan. Een spotvogel zingt parmantig zijn liedje met de vier hooge tonen, in mijn vensterbank. Ik steek even mijn hoofd buiten de dekens, maar dan wordt hij confuus en vliegt heen naar zoo'n holletje in de schors der linde voor mijn raam!

's Morgens wordt 't wel niet geheel droog, maar 't is toch heerlijk weer voor een natuurliefhebber. We zullen ons poeltje met de Alpensalamanders eens trachten weer te vinden. Onze weg voert ons over den St. Jansberg door eene allerheerlijkste streek over beekjes, langs steile paden, zich nu eens slingerend door 't kreupelhout over berg en dal, dan weer zich wringend tusschen rijzige gevaarten van beuken-, eiken en dennenstammen. Op sommige punten meen 't ge 't origineel voor u te zien van het

De Levende Natuur 4 (8):200-202 (1899)

mooie plaatje: „het zwarte woud" uit Ten Have's schoolboekjes. Zaagt ge ooit in ons land schooner heuvelen, machtiger bosschen, fierder boompijlers? Wat een eenige morgen!

Thans staan we voor een soort van inzinking, een reusachtig ravijn tusschen de heuvelen. Steil dalen de hellingen af, begroeid met kreupelhout en hooggestamde woudreuzen, in bonte afwisseling van vorm en kleur! Aan hun voet schuilen nederig duizend soorten kleinere gewassen. Maar daar komen we straks wel aan toe! Ziet ge daar heel in de diepte die lichtgroene plek? Dat is ons „salamanderpoeltje," waarvan 't water een dicht kroostkleed draagt. Voorzichtig dalen we af, maar met een van verwachting kloppend hart. Zouden ze nog te vinden zijn?

Eindelijk staan we aan den rand van 't plasje, ongeveer 4 M. lang en 3 M. breed. Houdt u aan de struiken vast en zie dan eerst eens even op en rond. Ge staat nu op den bodem van den ketel, waarin ge straks van boven af een blik wierpt. Hoe trotsch is die aanblik! Van alle zijden sluiten de hellingen u in, als met een legermacht van woudreuzen op u aanrukkend. Den vernietigenden indruk te schetsen, dien hier in de diepte dat in 't rond zich hoogverheffend natuurschoon op u maakt, ik vermag het niet En dan die lieflijke, onuitsprekelijk vredige stilte. In dezen reusachtigen heuvelkuil dringt zelfs geen windgesuizel tot u door; slechts vogelzangen zijn 't, die uw oor verlusten; hier toont en orgelt het uit de verte en dicht bij, vlak naast en hoog, zeer hoog boven u uit. De geest verruimt zich in deze heerlijke atmosfeer, waar alles ontbreekt, wat naar geraas of ruwheid zweemt.

Laten we nu eens scheppen! Zooals ge ziet, zijn ze er nog, onze mooiste Nederlandsche salamanders en bij massa's; zoo zelfs, dat ik hier in een schep of tien een veertig Molge's ophaalde. De groote meerderheid was alpestris, die onderling nog veel verschil aanbieden. Sommige zijn, uitgenomen den prachtigen oranjegelen onderkant, geheel effen zwart; verreweg de meeste grijsachtig gemarmerd op donkerbruinen grond, als waren 't tusschenvormen van alpestris en marmorata. Verder een stuk of tien groote salamanders; groote onder de groote, waarbij een mannetje met een kam van 4½ c.M. hoog, een eigenaardig versierd beestje in de oogen der mannelijke en (vroeger) een griezelig dito in die der vrouwelijke natuurminnaars. En dan op den koop toe nog een vijftal gewone kleine salamanders; zoodat in dit watertje van een vierkante Meter of tien alle drie de Nederlandsche salamanders vertegenwoordigd zijn en de zeldzaamste wel 't sterkst. Een paar daarvan werden, nu ons hart omtrent 't nog in overvloed aanwezig zijn der diertjes gerust was, als souvenirs meegenomen en we volgden den bodem der vallei langs 't beekje, dat uit 't poeltje ontspringt en op den bodem daarvan een wel heeft.

Dit beekje vormt een echt, sponzig veenmoeras wat verder in 't zelfde dal met een flora van varens met hunnen koning aan 't hoofd, gevolgd door vele onderdanen; die den letter Z op hun uniform dragen, als de smalle Beukvaren (Polopodium Phegopteris); van Orchideeën, Zenegroen, Goudveil (Chrysosplenium) enz. enz.; een onuitputtelijke bron voor excursies van dagen achtereen.

VERVOLG Blz 244

CHRISTIAAN H. J. RAAD.

Van nieuwe en oude Bewoners.

't Zal nu ongeveer een jaar geleden zijn, dat ik in dit tijdschrift een stukje schreef over Gorzen; daarin mijn spijt uitdrukte, vroeger al eens gorssoorten van de hand gedaan te hebben wegens beperkte ruimte, maar tevens mijn plan te kennen gaf, om na vergrooting der volière mij van deze vogels weer aan te schaften.

Klein Barmsijsje (× ½).

Mijn bijdrage had toen het aardige gevolg, dat een mij geheel onbekend vogelvriend te Amsterdam de groote welwillendheid had — waarvoor ik hem steeds dankbaar zal blijven — mij zijn diensten aan te bieden, bij het verkrijgen van de gewenschte soorten. Hij wilde n.l. geregeld op de vogelmarkten rondzien, voor mij aankoopen doen en zich met een doelmatige verzending belasten.

Natuurlijk greep ik dit vriendelijk aanbod met beide handen aan; te meer, daar mij uit de correspondentie al spoedig bleek, dat mijn „zaakwaarnemer" iemand was met zeer veel kennis van de al of niet deugdelijkheid en echtheid der aangeboden waar.

Niet alleen verklaarde mijn onbekende vriend zich bereid, zijn bemoeiingen te willen uitstrekken in zoover de gewenschte dieren tot de Gorzen behoorden, maar ook zou hij mij gaarne behulpzaam zijn, als ik mijn collectie vinksoorten wilde aanvullen; alsook wanneer ik mij nog vogels uit andere families